

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Харківської області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2022 року

**Опитування закінчилося з
початком війни**

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Харківської області в I кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Харківської області у I кварталі 2022 року свідчать, що напередодні війни респонденти прогнозували **значне скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та очікували погіршення розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишалися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **значне скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у IV кварталі 2021 року – 13.0%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 1.7%. Найпесимістичніше були налаштовані респонденти підприємств добувної промисловості (баланс відповідей – «мінус» 75.0%), водночас респонденти підприємств торгівлі очікували збільшення обсягів виробництва (16.7%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікували, що зростання споживчих цін перевищить 7.5%, становила 59.5% (у попередньому кварталі – 67.4%), у цілому по Україні – 81.6%. Головними чинниками інфляції респонденти називали витрати на виробництво, курс гривні до іноземних валют та ціни на світових ринках (графік 2);
- **подальшу девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 61.1% респондентів (у IV кварталі 2021 року – 68.1%), у цілому по Україні – 81.6%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у попередньому кварталі – 2.1%). Водночас керівники підприємств переробної промисловості були налаштовані оптимістично (28.6%). У цілому по Україні очікувалося поліпшення фінансово-економічного стану підприємств – 7.2% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 13.5% (у IV кварталі 2021 року – 22.9%) (таблиця), у тому числі на зовнішньому ринку, але нижчими темпами: баланс відповідей – 8.3% (у IV кварталі 2021 року – 31.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – 17.0% та 23.3% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 11.4% та 22.9% відповідно (у попередньому кварталі – 2.2% та 8.5% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 0.9% та 14.3% відповідно (таблиця);
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 12.5%) (графік 4). У цілому по Україні очікувалося помірне збільшення кількості працівників – 1.5%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства,** високими темпами: баланси відповідей – 94.6% і 59.5% відповідно (у попередньому кварталі – 93.9% і 71.4% відповідно). Найвищі оцінки щодо зростання цін реалізації продукції власного виробництва були в підприємств торгівлі (100.0%) (графік 6). Очікувалося, що на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника вищими темпами:** баланси відповідей – 69.4% і 62.2% відповідно (у IV кварталі 2021 року – 55.3% і 47.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Найбільше обмежували спроможність підприємств області нарощувати виробництво занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали та нестабільна політична ситуація (вплив чинника значно посилювався порівняно з попереднім опитуванням). Вище, ніж у попередньому кварталі, оцінено також вплив значних коливань курсу гривні до інших валют (графік 5).

Очікування респондентів щодо **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом **послабилися** (графік 8). 29.7% респондентів, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом пом'якшилися (графік 9). Наявність інших джерел фінансування та занадто високі ставки за кредитами – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

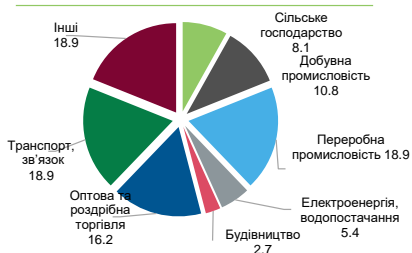
97.2% респондентів області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 97.6 %.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

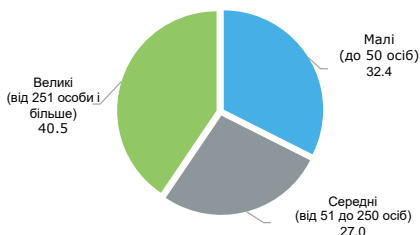
- **поточний фінансово-економічний стан поліпшився та був добрий:** баланс відповідей – 2.7% (у IV кварталі 2021 року – «мінус» 6.4%). У цілому по Україні – 6.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва був вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 5.3% (у попередньому кварталі – 0.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 13.5% (у попередньому кварталі – 10.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

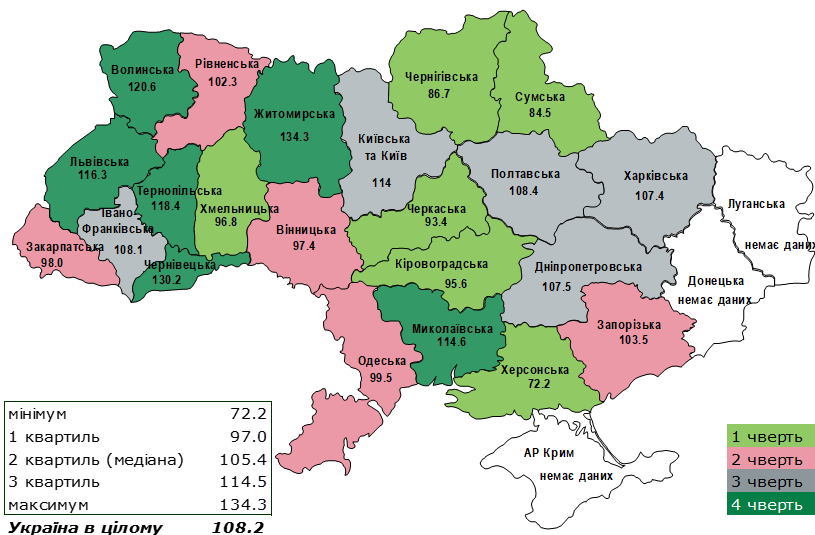

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 03–23 лютого 2022 року;
- опитано всього 37 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

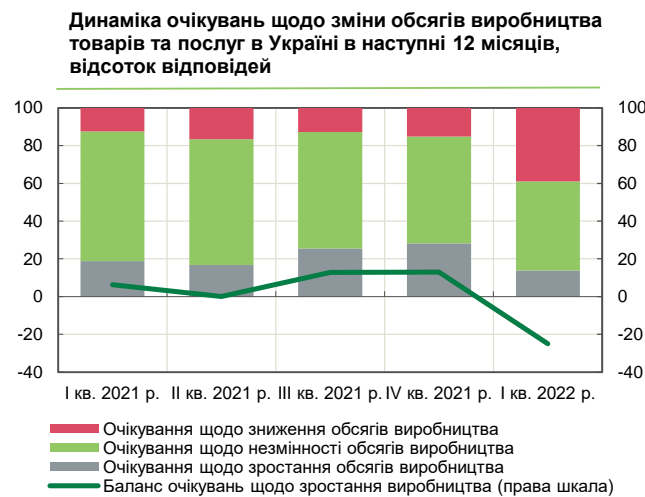
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Харківської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	-4.2	8.3	6.3	2.1	-8.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	4.1	20.4	27.1	22.9	13.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-6.5	8.7	4.7	2.2	11.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	15.2	13.0	13.0	8.5	22.9
кількості працівників	0.0	-14.9	2.1	-12.5	-2.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

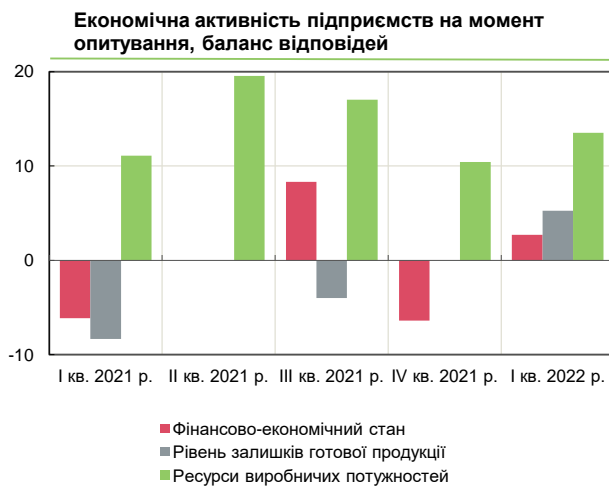
Графік 1

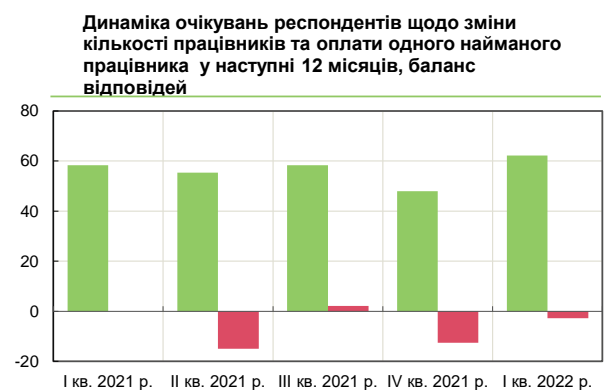
Графік 2

Графік 3

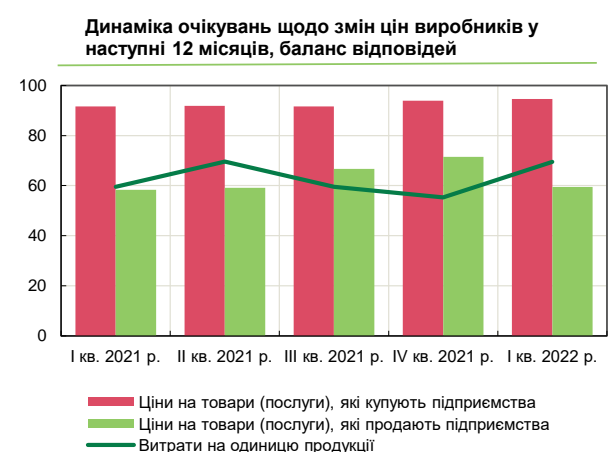
Графік 4

Графік 5

Графік 6

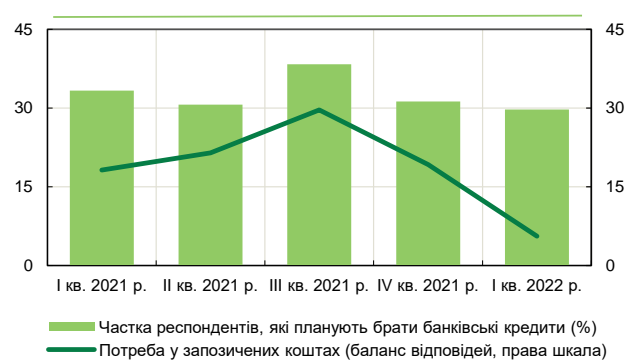
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

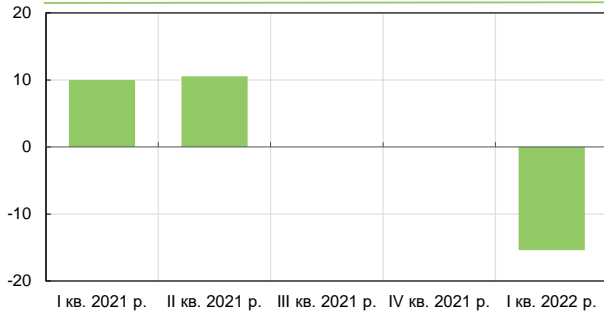
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

